

دیدگاه‌های نظری زمانی ارزشمندی که در عمل مفید باشند/ حکایت ساده لوحی که پوست هندوانه را برسرچوبی می‌گرداند

یک محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی گفت: دیدگاه‌های نظری زمانی ارزشمند می‌شوند که به قول کانت در عمل مفید افتند....

یک محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی گفت: دیدگاه‌های نظری زمانی ارزشمند می‌شوند که به قول کانت در عمل مفید افتند در غیر اینصورت به این می‌ماند که کسی تصور کند همه خزائن جهان در اختیار اوست، ولی چنین کسی فقط در عالم خیال متمول است. دکتر محمد بقایی ماکان در مورد اینکه در چه مرحله‌ای آرای متفکران می‌تواند از عرصه نظری به عرصه عملی گذر کند به خبرنگار مهر گفت: کانت جمله معروفی دارد که می‌گوید: «#171;حقیقت آن است که در عمل مفید افتد.» این نظر را اکثر اندیشمندان، فیلسوفان و جامعه‌شناسان مورد تأیید قرار داده‌اند.

وی افزود: در زندگی روزمره نیر شاهدیم بسیاری از واقعیت‌های موجود با آنچه حکیمان به صورت جملات قصار در روزگاران گذشته یا ایام معاصر گفته‌اند که بسیار هم بر دل می‌نشیند ولی با همه ارزشی که به لحاظ نظری دارند با آنچه واقعیت‌های زمانه حکم می‌کند تطابق ندارند. برای مثال سعدی آنجا که می‌فرماید: «#171;نه همین لباس زیباست نشان آدمیت» امروزه در جوامع متمدن خریداری ندارد.

این نویسنده و مترجم ادامه داد: زیرا آراستگی و مرتب بودن که لازمه آن پوشش مناسب در هر زمانی است در قرن حاضر نشانه بهره‌مندی از مدنیت و لاجرم آدمیت است. از این مختصر می‌توان نتیجه گرفت که دیدگاه‌های نظری زمانی ارزشمند می‌شوند که به قول کانت در عمل مفید افتند. در غیر اینصورت به این می‌ماند که کسی تصور کند همه خزائن جهان در اختیار اوست، ولی چنین کسی فقط در عالم خیال متمول است.

این محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی در مورد اینکه ارزیابی اینکه تفکری در عرصه نظری قابل‌کاربست به عرصه عملی است بر عهده چه نهادهایی است هم اظهار داشت: به کارگیری نظرات مطرح شده از سوی چهره‌های اندیشمند در هر جامعه‌ای، نخست باید بر اساس آنچه در بالا گفته شد مورد ارزیابی نهادهای مسئول قرار گیرد، تا چه باید کرد آن مشخص شود و نحوه کاربرد آن معلوم گردد.

این نویسنده و محقق تصریح کرد: چنانچه نهادهای ذیربط به خصوص نهادهای فرهنگی از این اصل غافل بمانند و گمان کنند که هر دیدگاه نظری زیبا و برانگیزاننده احساسات انسانی قابلیت عملی دارد، در حقیقت تلاشی است که نهایتاً به نتیجه مطلوب نخواهد رسید. تجربه بزرگی که از این حیث در سالهای اخیر در کشور ما وجود داشته است موضوع گفتگوی تمدن‌ها بوده که به لحاظ نظری ایده‌ای زیبا و برانگیزاننده عواطف انسانی بوده است و حتی سازمان ملل نیز یک سالی را به این موضوع اختصاص داد.

بقایی یادآور شد: ولی در عمل مفید نیفتاد. زیرا چه باید کرد این ایده مشخص نبوده و پیدا نبود. در حالی که تشنجات داخلی جامعه ایرانی را به ستوه در آورده بود از گفتگو با نمایندگان فرهنگ‌های دیگر چه سودی عاید مردم کشور می‌شد.

وی افزود: پرداختن به چنین تفکراتی به تمثیلی می‌ماند که می‌گویند ساده لوحی پوست هندوانه‌ای را برسرچوبی می‌گرداند به خیال آنکه کار مفیدی انجام می‌دهد حال آنکه وضعیت نامناسب او سبب خنده عابران شده بود.

کلید واژه‌های مطلب: نظر و عمل | محقق و پژوهشگر مسائل فرهنگی | دکتر محمد بقایی ماکان |